

R pina valla arengukava 2035

Sisukord

Sissejuhatus	3
Räpina valla visioon	5
Arengukava üldised eesmärgid	5
1. Inimest ja loodust arvestav elukeskkond	5
Väljakutsed ja vajadused	5
Strateegilise valdkonna „Inimest ja loodust arvestav elukeskkond” alaeesmärgid ja tegevused.....	6
2. Enesearengut võimaldav ja kaasav haridus ning noorsootöö	7
Väljakutsed ja vajadused	7
Strateegilise valdkonna „Enesearengut võimaldav ja kaasav haridus ning noorsootöö” alaeesmärgid ja tegevused	7
3. Elanike turvalisust ning vajadusi ja heaolu toetav keskkond	8
Väljakutsed ja vajadused	8
Strateegilise valdkonna „Elanike turvalisust ning vajadusi ja heaolu toetav keskkond” alaeesmärgid ja tegevused	9
4. Piirkonna eripärasid väärtustav kultuuriruum.....	10
Väljakutsed ja vajadused	10
Strateegilise valdkonna „Piirkonna eripärasid väärtustav kultuuriruum” alaeesmärgid ja tegevused	11
5. Elujõuline ja arenev ettevõtlus.....	12
Väljakutsed ja vajadused	12
Strateegilise valdkonna „Elujõuline ja arenev ettevõtlus” alaeesmärgid ja tegevused	12
6. Horisontaalsed eesmärgid ja tegevused	13
7. Tulemusnäitajad	14
Arengukava lisad	16

Sissejuhatus

Kohaliku omavalitsuse arengukava koostamine ja kaasajastamine on omavalitsusüksusele *Kohaliku omavalitsuse korralduse seadusega* antud ülesanne. Arengukavas analüüsitakse valla arengu olukorda, väljakutseid ja pikaajalisi suundumusi, lepatakse kokku soovitud tulevikuvision ja eesmärgid ning eesmärkide saavutamiseks vajalikud tegevused.

Räpina valla arengukava 2035 lähtealusteks on kehtiv valla arengukava, erinevad valdkondlikud arengudokumendid, 2023. aastal läbi viidud elanike küsitluste (koos sama aasta kevadel avalikkusega peetud kohtumiste tulemustega) ja vallavalitsuse spetsialistidega peetud arutelude tulemused. Arengukava ei ole mõeldud üksnes vallajuhtidele ja -ametnikele, vaid on suunatud kõigile Räpina valla elanikele, ettevõtjatele, vabaühenduste liikmetele ja teistele osapooltele.

Arengukava seab valla sihid viies strateegilises valdkonnas, mis võimaldab omavahel enim seotud valdkondade väljakutseid ja vajadusi koos analüüsida, seda neile ühiseid strateegilisi eesmärke ja vältida kavandatavate tegevuste kattuvust.

- **Inimest ja loodust arvestav elukeskkond** (avalik ruum ja planeeringud, maakasutus ja elamumajandus, loodus ja keskkond ning selle kaitse, jäätmemajandus, teedevõrk ja tänavavalgustus, transport ja liikuvus, veemajandus, sooja- ja energiamajandus)
- **Enesearengut võimaldav ja kaasav haridus ning noorsootöö** (haridus, noorsootöö)
- **Elanike turvalisust ning vajadusi ja heaolu toetav keskkond** (sotsiaalvaldkond, tervis, turvalisus)
- **Piirkonna eripärasid väärtustav kultuuriruum** (kultuur, vaba aeg, sport, kodanikuaktiivsus ja vabaühendused)
- **Elujõuline ja arenev ettevõtlus** (ettevõtlus, ettevõtlikkus, tööturg)

Räpina valla visioon kirjeldab soovitud olukorda aastal 2035, mille poole arengukava abil liigume. Iga strateegilise valdkonna kohta antakse ülevaade hetkeolukorra peamistest väljakutsetest ja arengueeldustest. Nende põhjal on sõnastatud valdkondlikud eesmärgid ja koostatud tegevuskava. Eesmärkides ja tegevuskavas on võimalusel toodud välja vaid uus ja uuenduslik, mitte rutiinne ja igapäevane töö.

Arengukava lisadeks on järgmised dokumendid:

- Lisa 1 Räpina valla hetkeolukord
- Lisa 2 Räpina valla arengukava tegevuskava aastateks 2025–2028
- Lisa 3 Räpina valla eelarvestrateegia 2025–2028
- Lisa 4 Räpina valla arengukava elanike küsitluse kokkuvõte

Arengukava toetavaks dokumendiks on Räpina valla haridusasutuste võrgu analüüs, milles on detailselt kirjeldatud haridusvõrgu ja -teenuste hetkeolukord ning rahvastikuprognooosi alusel analüüsitud koolieelse- ja üldharidusteenuse pakkumise võimalusi tulevikus.

Valla arengukava kõrval on tähtsaimaks avaliku ruumi arengu dokumendiks Räpina valla üldplaneering, mis on kehtestatud Räpina Vallavolikogu 15.02.2023 otsusega 1-3/6. Üldplaneeringuga määratakse Räpina valla ruumilise arengu põhimõtted ja suundumused. Üldplaneeringuga on lahendatud planeerimisseadusest tulenevad ülesanded valla ruumilisest

vajadusest lähtuvalt - määratud asustust suunavad tingimused, maakasutus- ja ehitustingimused, sealhulgas projekteerimistingimuste andmise aluseks olevad tingimused ja maakasutuse juhtotstarbed, taristu üldised asukohad jt valla arenguks olulised teemad. Sidusate võrgustike (taristud, roheline võrgustik) toimimise tagamiseks vaadeldi üldplaneeringu koostamisel piiriüleseid seoseid valla lähiümbrusega. Üldplaneeringu põhieesmärk on tagada Rápina valla tasakaalustatud ruumiline areng. Selle saavutamiseks kujundab üldplaneering ruumilise arengu põhimõtted ja määrab nende alusel planeeringualal üldised kasutus- ja ehitustingimused. Rápina valla üldplaneering on otseselt seotud Põlva maakonnaplaneeringuga, mille eesmärk on toetada maakonna sellist ruumilist arengut, mis tagab tasakaalustatud ruumistruktuuri ning elukvaliteedi olukorras, kus maakonna rahvaarv väheneb. Maakonnaplaneering tasakaalustab riiklike ja kohalike huviseid.

Räpina valla visioon

Räpina valla visioon on olla hinnatud ja väärtustatud kui turvalise ja keskkonnasõbraliku elu-, puhke- ning puhta looduskeskkonnaga, soodsa ettevõtluskliimaga, elujõulise ja aktiivse elanikkonnaga vald, mille märksõnadeks on jätkusuutlikkus, koostöö ning kodanikualgatus.

Arengukava üldised eesmärgid

Räpina valla üldeesmärgid on:

- Inimest ja loodust arvestav elukeskkond.
- Enesearengut võimaldav ja kaasav haridus ning noorsootöö.
- Elanike turvalisust ning vajadusi ja heaolu toetav keskkond.
- Piirkonna eripärasid väärtustav kultuuriruum.
- Elujõuline ja arenev ettevõtlus.
- Räpina valla teenused on kättesaadavad, mugavad ja tänapäevased.

1. Inimest ja loodust arvestav elukeskkond

Valdkond katab järgmisi teemasid: avalik ruum ja planeeringud, maakasutus ja elamumajandus, loodus ja keskkond ning selle kaitse, jäätmemajandus, teedevõrk ja tänavavalgustus, transport ja liikuvus, veemajandus, sooja- ja energiamajandus.

Väljakutsed ja vajadused

- Elanikkonna kahanemisest tulenevate tühjade hoonete lagunemise vältimine või kasutuselevõtt. Mahajäetud hoonestuse/kolemajade tekkimise vältimine.
- Olemasoleva väärtusliku looduskeskkonna säilitamine ning turismi mõttes parem kasutuselevõtt.
- Sorteeritud jäätmete kogumise korraldus, eriti tihedamalt asustatud piirkondades, ei vasta vajadusele. Biolagunevate jäätmete käitlemine muutus kohustuslikuks alates 01.01.2024, mis tähendab vajadust nende käitlemise korraldust muuta, sh puudub vallas komposteerimisväljak. Elanike keskkonnateadlikkus on madal, mis on viinud keskkonna reostamiseni tänu „isetekkelistele“ mitteametlikele prügikohtadele. Jäätmetekke vähendamiseks tuleb samuti edendada taaskasutust, tehes selleks koostööd erinevate taaskasutusorganisatsioonidega.
- Valla teedevõrgu haldus ja hooldus. Suure osakaaluga kruuskattega teede hooldus on Räpina vallale väljakutseks. Kruuskattega teed lagunevad kiiremini kui vald jõuab neid remontida.

Olukorra märgatavaks parandamiseks oleks aastas vajalik vähemalt 10 km kruuskattega teede renoveerimine kõvakattega teedeks. Minimaalne vajalik tase on vähemalt 3 km aastas.

- Kergliiklusteede laiendamine ning sidusa võrgustiku loomine. Kohati puudub kergliiklusteede abil ühendus tõmbekeskustega.
- Ühistranspordi efektiivsemaks muutmine ning tulevikusuundumuste ja elanike vajadustega arvestamine (elektriautode laadimisjaamad, nõudluspõhine transport jms).
- Soojamajanduse arengukava koostamine. Probleemiks on sealhulgas avaliku sektori hoonete vähenenud energiatõhusus, energiasäästlike lahenduste napp kasutamine taristu renoveerimisel ja tagasihoidlik säästva ja taastuvenergia arengu põhimõtete rakendamine.
- Olemasolevad kanalisatsiooni- ja veevarustussüsteemid vajavad renoveerimist ja osades asukohtades rajamist (Võõpsu alevik ja Veriora aleviku kolmandikes majapidamistest).

Strateegilise valdkonna “ Inimest ja loodust arvestav elukeskkond” alaeesmärgid ja tegevused

1.1 Avalik ruum ning teenused on kvaliteetsed, elanikkonna vajadusi, tervist ning turvalisust arvestavad

Peamised tegevused:

- 1.1.1 Tiheasustusaladel ühisvee ja -kanalisatsiooni renoveerimine ning rajamine vastavalt Räpina valla ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni arendamise kavale 2023–2035.
- 1.1.2 Teede ja tänavate rekonstrueerimine, rajamine ning teedehoiu taseme parendamine.
- 1.1.3 Jalg- ja kergliiklusteede kavandamine ning arendamine tihedamalt asustatud piirkondades.
- 1.1.4 Kalmisturajatiste korrastamine (sh viidastamine) ning ehitamine, HAUDI kasutuselevõtmine.
- 1.1.5 Räpina valla soojamajanduse arengukava uuendamine ja seal kavandatud tegevuste elluviimine.

1.2 Ressursside kasutamine on vastutustundlik ning läbimõeldud

Peamised tegevused

- 1.2.1 Ressursside taaskasutusse võtmine (riiete puhul Uuskasutuskeskuse buss, toidu puhul toidukapid jms).
- 1.2.2 Valla omandis olevate hoonete küttesüsteemide tõhusamaks muutmine ja hoonete tervikuna energiatõhusaks muutmine.
- 1.2.3 Energiasäästlike ja innovatiivsete lahenduste kasutusele võtmine taristu renoveerimisel.
- 1.2.4 Valla omandis mitteolevate tühjalt seisvate ja kasutusest väljas olevate hoonete kaardistamine ja lammutamise vajaduse hindamine, jätkutegevuste kavandamine.
- 1.2.5 Elektriautode laadimistaristu väljaehitamise toetamine.

1.3 Elanikud on keskkonnateadlikud ning hindavad puhast looduskeskkonda

Peamised tegevused

- 1.3.1 Sorteeritud jäätmete kogumise laiendamine suurematesse asustusüksustesse.
- 1.3.2 Biolagunevate jäätmete käitlemise korraldamine vallas ja komposteerimisväljaku rajamine (Räpina linna). Kõigile valla kalmistutele eraldi konteinerite paigutamine biolagunevate kalmistujäätmete ning segaolmejäätmete kogumiseks. Uute komposteerimisvõimaluste arendamine (nt biogaasijaam).
- 1.3.3 Elanike keskkonnateadlikkuse suurendamine (säästva arengu ja keskkonnahoiu põhimõtetest teavitamine).

2. Enesearengut võimaldav ja kaasav haridus ning noorsootöö

Väljakutsed ja vajadused

- Laste ja pikemas perspektiivis noorte arvu kahanemine arengukava perioodil vallaüleselt kõigis kooliastmetes.
- Energiakulukas ja amortiseerunud haridustaristu, mille ülalpidamiskulud on kõrged. Seetõttu on vajalik läbi viia taristu ehitus-tehnoloogiline hindamine ning renoveerimiskava koostamine ja elluviimine.
- Kvalifitseeritud tööjõu puudus (lasteaia- ja kooliõpetajad), mis lähiaastatel õpetajate vanuselist struktuuri arvestades vaid süveneb.
- Hariduse tugispetsialistide (logopeed, psühholoog, eripedagoog, sotsiaalpedagoog) nappus ja raskused nende leidmisel.
- Noorte osalemine noorsootöös ja kaasatuse tagamine vallaelus nõuab pidevat tähelepanu ja uuenduslike lähenemisi, et noorte osalushuvi säiliks.

Strateegilise valdkonna „enesearengut võimaldav ja kaasav haridus ning noorsootöö ” alaeesmärgid ja tegevused

2.1. Räpina valla hariduselu on kvaliteetne ja kaasav; õpitee paindlik ja individualiseeritud; juhtimine koostöine, sh tihe koostöö valdkondade vahel

Peamised tegevused

- 2.1.1. Haridusteenuste ja -taristu teenuste korrastamise kava koostamine.
- 2.1.2. Haridustaristu renoveerimistööd vastavalt p 2.1.1. otsustele.
- 2.1.3. Haridus- ja noorsootöötajate motivatsioonipaketi väljatöötamine ja rakendamine (kõrgem töötasu, haridusasutuste juhtide toetamine ja motiveerimine, õpetajatele ja tugispetsialistidele väärtuspakkumine nende Räpina valda tööle meelitamiseks, töökeskkonna arendamine).

- 2.1.4. Elukestva õppe koostöö arendamine koostöös erinevate partneritega, teavitamine ja info koondamine erinevatest võimalustest.
- 2.1.5. Valla keskkuses kvaliteetse huvihariduse tagamine ja arendamine.
- 2.1.6. Vajaduspõhise õpilastranspordi lahenduse väljatöötamine ja rakendamine (nt nõudepõhine transport).
- 2.1.7. Koostöö teiste huvihariduse asutuste ja KOVidega huvihariduse võimaldamiseks valdkonnades, mida Räpina vallas ei pakuta.

2.2. Noorsootöö on noore võimetele ja vajadustele vastav

Peamised tegevused

- 2.2.1. Noorsootöö võrgustiku tegevuse edendamine kolmel suunal: omavaheline koostöö noortevaldkonnas; koostöö sotsiaalvaldkonnaga riskinoorte osas; koostöö üld- ja huviharidusasutustega.
- 2.2.2. Noorte esinduskogu loomise ja edasise töö toetamine.
- 2.2.3. Noorte huvitegevuste mitmekesistamine vastavalt vajadustele, huvidele ja võimetele (vajaduste kaardistamiseks rahuloluküsitluste korraldamine kord aastas, koostöö käivitatava noorte esinduskoguga).
- 2.2.4. Noortealgatuste ja -ühenduste tegevustele kaasaaitamine.
- 2.2.5. Noorte kaasamine kohaliku elu küsimustesse ja otsustusprotsessidesse (sh arendustegevuste komisjonidesse), noorte osaluse kvaliteedi suurendamine.
- 2.2.6. Hariduse ja noorsootöö teenuste ligipääsetavuse arendamine – nii liikumispuudega kui muude erivajadustega inimestele.

3. Elanike turvalisust ning vajadusi ja heaolu toetav keskkond

Valdkond katab sotsiaal-, tervise- ning turvalisuse teemad.

Väljakutsed ja vajadused

- Sotsiaalteenuste pakkujate turg vallas on kesine, puudub päevakeskus.
- Lastele, noortele ja peredele ei ole nende (sotsiaalset) toimetulekut ja tuge võimaldavad teenused vallas välja arendatud või ei ole nende kättesaadavus piisav. Lastel on väga raske pääseda vajalike - logopeedi ja psühholoogi - teenusteni. Hetkel on teenuseosutajad kaugel ja järjekorrad pikad.
- Elanike rahvatervise näitajad on halvad – ligi poolel elanikest on pikaajaline haigus või terviseprobleem. Elanike tervisekäitumine ja liikumisharjumused vajavad parandamist, aktiivselt ja regulaarselt spordiga tegelevate elanike osakaal on väike.
- Räpina valla turvalisus vajab jätkuvat ja pidevat arendamist (liiklus-, tule-, vee- ja muu ohutus) ning kriisivalmiduse tagamine elanike, ettevõtete ja organisatsioonide ning valla omavahelist

head koostööd. Süsteemselt tuleb arendada Räpina valla kriisikomisjoni ja vallavalitsuse kriisimeeskonna valmisolekut ning pädevust.

Strateegilise valdkonna „Elanike turvalisust ning vajadusi ja heaolu toetav keskkond ” alaeesmärgid ja tegevused

3.1. Elaniku vajadusi on võimalikult varajaselt märgatud

Peamised tegevused

- 3.1.1. Eluruumi tagamise teenuse arendamiseks valla omandis olevate eluruumide remontimine ja kohandamine-kaasajastamine, ning vajadusel uute eluruumide rajamine (sh kogukonnapõhise toetatud eluaseme teenuse pakkumiseks).
- 3.1.2. Teenus- ja päevakeskuste kontseptsiooni arendamine erinevatele sihtrühmadele.
- 3.1.3. Vanemaealiste ja erivajadustega inimeste turvalisuse parendamiseks hätta sattumise märkamise teenuse (sh hädaabinupp) arendamine.
- 3.1.4. Kogukonna sidususe toetamine (koolitused, infopäevad, nõustamine) laste ja perede heaolu säilitamiseks ning üksi elavate ja hajaasustuse piirkonnas elavate inimeste iseseisva toimetuleku säilitamiseks¹.

3.2. Elanik on teadlik ning hoolib oma tervisest

Peamised tegevused

- 3.2.1. Terviseedendamise projektides ja programmides osalemine ning tegevuste toetamine.
- 3.2.2. Tervise-, matka- ja spordiradade arendamine ning rajamine.

3.3. Laps, noor ja pere on toetatud

Peamised tegevused

- 3.3.1. Koostöös vastavate asutustega kriisiperede teenuse arendamine (perest eemaldatud lapse paigutamine kohalikku peresse).
- 3.3.2. Vanemahariduse ja vajaduspõhiste nõustamisteenuste võimaldamine, perede aktiveerimine („Imelised aastad“ jt programmid).
- 3.3.3. Mitteõppivate ja -töötavate noorte tagasi toomine töö- ja haridusellu (NGTS² tugisüsteem).
- 3.3.4. Perede tugisikute ja peretöötajate teenuse korraldamine (peretugevdustöötaja).
- 3.3.5. Alaealiste õigusrikkumise korral lastele ja peredele toetavate meetmete välja töötamine ja elluviimine (uue teenuse välja arendamine, sh sellega seonduv nõustamine ja koolitus).
- 3.3.6. Laste ja perede heaolu profiili loomine ja tegevuste elluviimine.

¹ Toetab ka eesmärki 3.3.

² Noortegarantii tugisüsteem

3.4. Elukeskkond on turvaline

Peamised tegevused

- 3.4.1. Elanikkonna kriisivalmiduse teadlikkuse tõstmine, kriisimeeskondade koolitamine ja kogukondade kriisivalmiduse suurendamine.
- 3.4.2. Koostöö arendamine elanikkonna teadlikkuse tõstmiseks turvalisest liiklus-, tule- ja veeohutusest ning seaduskuulekusest.
- 3.4.3. Tuletõrje veevõtukohtade nõutele vastavuses hoidmine ja vajadusel uute rajamine.
- 3.4.4. Kriisiolukorras toimetulekuks vastava varustuse soetamine vallavalitsuse allasutustele ning töökorras hoidmine (kütus, vesi, ATV-d jm).
- 3.4.5. Liiklus-, tule- ja veeohutuse pidev parandamine ning ennetustöö teostamine, sh osalemine programmis "Kodud tuleohutuks".

4. Piirkonna eripärasid väärtustav kultuuriruum

Valdkond katab järgmisi teemasid: kultuur, sport ja vaba aeg, kodanikuaktiivsus ja vabäühendused.

Väljakutsed ja vajadused

- Valla vaba aja veetmise taristu (puhke- ja rannaalad, suplus- ja lautrikohad, spordiplatsid, mänguväljakud, vabaõhulavad ja -platsid jne) tehniline olukord ja funktsionaalsus vajab parandamist.
- Valla identiteedi, Vana-Võrumaa kultuuriruumi ning Peipsiäärsel püramuskultuuri väärtustamine ja sellega seotud ja piirkonnaomaste ürituste ja tegevuste toetamine ning korraldamine, sh vallaüleste ürituste korraldamine ja uue mainesündmuse käivitamine.
- Kultuuriasutuste reformi läbiviimine (rahvamajad vajavad ühtse juhtimise alla viimist) ja kultuurimajade vähenenud külastatavus tingib vajaduse uuendada kultuuriürituste/-sündmuste sisu, sh erinevaid eagruppe arvestades. Vajalik on ka heli- ja valgustehnika uuendamine/kaasajastamine kultuurimajades.
- Raamatukogude süsteemi ümberkorraldamine ja väljaarendamine multifunktsionaalseteks kogukonnakeskusteks.
- Räpina Koduloo- ja Aiandusmuuseumi ekspositsioon on aegunud. Vajalik on külastatavuse suurendamine ja selleks uue muuseumi arenduse terviknägemuse elluviimine.
- Vabäühenduste tegevuste ja külaelanike ühistevõrgustike toetamine, sh külaelanike võrgustiku loomine, nende tegevuste toetamine ja kaasamine arenguprotsessidesse.
- Valla turismiinfrastruktuuri ja -objektide potentsiaal on täiel määral kasutamata. Sealhulgas on osad objektid halvas korras ja nende eksponeerimine / nendest teavitamine (sh viidastamine ja informatsiooni kättesaadavus) on ebapiisav.
- Kõik turismpotentsiaali omavad valdkonnad ei ole külastusobjektidena ja ajaveetmiskohtadena piisavalt „kaardil“ (veeturism, Peipsiäärsel püramuskultuuri keskus/muuseum).

Strateegilise valdkonna „Piirkonna eripärasid väärtustav kultuuriruum” alaeesmärgid ja tegevused

4.1. Rápina elanik ja külastaja on huvitatud piirkonnas viibimisest ning hindab kõrgelt pakutavaid teenuseid.

Peamised tegevused

- 4.1.1. Turismiinfrastruktuuri ja -objektide korrastamine.
- 4.1.2. Olemasolevate puhke- ja rannaalade parendamine ja arendamine.
- 4.1.3. Suplus- ja lautrikohtade korrastamine ja parendamine.
- 4.1.4. Olemasolevate mänguväljakute, vabaõhulavade ja platside korrashoidmine ning vajadusel uute rajamine.
- 4.1.5. Turismisihthohtade ja vaatamisväärsuste arendamine (sh viidastamine), infomaterjali koostamine ja jagamine.
- 4.1.6. Strateegilise ja tervikliku sihtkohaturunduse loomine.

4.2. Piirkonna eripära säilib ja loob konkurentsieeliseid

Peamised tegevused

- 4.2.1. Kultuuriasutuste reformi läbiviimine (rahvamajade ühtse juhtimise alla viimine).
- 4.2.2. Identiteediga seotud ja piirkonnaomaste ürituste ja tegevuste toetamine ning korraldamine, sh Vana-Võrumaa kultuuriruumi ning Peipsiäärse pärimuskultuuri väärtustamine.
- 4.2.3. Sündmuste ja tegevuste läbiviimisel rohelisema mõtteviisi järgimine.
- 4.2.4. Arhitektuuri-, ajaloo- ja muinsuskaitsemälestiste väärtustamine nende säilitamise, korrastamise ja arendamise kaudu.
- 4.2.5. Ehitiste ja tehniliste lahenduste kaasajastamine ning funktsionaalsuse tõhustamine, sh rahvamajade heli- ja valgustehnika uuendamine vastamaks vähemalt teatrietenduste ja filmide minimaalsetele nõuetele
- 4.2.6. Raamatukogude võrgustiku ja funktsionaalsuse tõhustamine ning arendamine multifunktsionaalseteks kogukonnakeskusteks (sh korraldades temaatilisi üritusi, toetades üldist rahvaharidust (sh IT-oskused), pakkudes AIP, printimise jms klassikalisi teenuseid).
- 4.2.7. Mainesündmuse olemasoleva kontseptsiooni uuendamine.
- 4.2.8. Rápina Koduloo- ja Aiandusmuuseumi arenduse terviknägemuse elluviimine, sh uue ekspositsiooni loomine.

4.3. Kogukonnad on kohaliku elu arendajad ja vallale igakülgeks partneriks

Peamised tegevused

- 4.3.1. Kohaliku kogukonna teadlikkuse suurendamine omavalitsuse tegevustest valla kodulehe, sotsiaalmeedia, ajalehe ning kontaktkohtumiste vahendusel.

- 4.3.2. Külade ametlike esindajate (külavanemad, külaseltside / MTÜde juhatuste liikmed jt) võrgustiku loomine, nende tegevuste toetamine ja kaasamine arenguprotsessidesse.
- 4.3.3. Külaelu edendavatele tegevustele kaasaaitamine ja tehtu tunnustamine, sealjuures toetades koostööd vallasiseselt eri piirkondade vahel.
- 4.3.4. Ehitiste, ruumide, vahendite, külakeskuste- ja -platside hooldamine, ajakohastamine ning ruumide riskkasutusse võtmine.
- 4.3.5. Eripärade (sh miljöövääruslike alade) esiletoomiseks tegevuste toetamine.

5. Elujõuline ja arenev ettevõtlus

Valdkond katab ettevõtluse, ettevõtlikkuse ning tööturu teemasid.

Väljakutsed ja vajadused

- Kvalifitseeritud tööjõu puudus koos töökohtade vähesusega. Elanikkonna vananemine.
- Majandusstruktuuris on peamiselt esindatud vaid teatud valdkonna ettevõtted (põllumajandus, metsamajandus ja kalapüük, ehitus, hulgi- ja jaekaubandus).
- Vallal on eelised (peamiselt looduskeskkonnast tulenevalt) turismimajanduses, millega ei ole aga süsteemselt tegeletud. Puuduvad turismitraditsioonid ja suuremad majutusasutused. Väljaspool keskust on vähe majutus- ja toitlustusettevõtteid.

Strateegilise valdkonna „Elujõuline ja arenev ettevõtlus” alaeesmärgid ja tegevused

5.1. Ettevõtted on tugevad ja majandusmuutustega kohanevad.

- 5.1.1. Ettevõtjate motiveerimine ja tunnustamine.
- 5.1.2. Ettevõtjate ümarlauad, koostöökohtade leidmine, nt vajadusel tööjõu vahetus, kriisisituatsioonis; koostöövõrgustiku loomine.
- 5.1.3. Ettevõtetele vajaliku taristu vms välja ehitamiseks administratiivne tugi vallavalitsuse poolt koostöös teiste riigiametitega. Kriiside korral ettevõtete toimimiseks vajalike avalike teenuste tagamine vallavalitsuse poolt.

5.2. Avalikud tugitaristud ja teenused on ettevõtlust toetavad ja soodustavad.

- 5.2.1. Turismiettevõtluse arenguks vajalike tingimuste loomine ning turismiettevõtjatega koostöö arendamine – tagatakse võimaluste ja riigiabireeglite piires avaliku taristu toetus.
- 5.2.2. Kaugtöökontorite võimaldamine (sobivate ruumide korrastamine, sideühenduse tagamine).
- 5.2.3. Koostöö arendajatega infotehnoloogia ja andmeside kvaliteedi parandamiseks.

6. Horisontaalsed eesmärgid ja tegevused

Lisaks eelpool kirjeldatud valdkondlikele eesmärkidele tegevustele on olulisena ära toodud ka üks eesmärk ja seda toetavad tegevused, mis aitavad kaasa kõigi arengukava eesmärkide täitmist.

6.1. Rápina valla teenused on kättesaadavad, mugavad ja tänapäevased

Peamised tegevused

- 6.1.1. Erinevate e-teenuste edasiarendamine ja võimaldamine vallaelanikele mugavate ja kiirete teenuste pakkumiseks.
- 6.1.2. Rahvusvaheline koostöö soodustamine, sõpruslinnadega kogemuste ja heade praktikate vahetamine, kultuurivahetus

7. Tulemusnäitajad

Strateegiline valdkond	Mõõdik	Algtase	Sihttase	Allikas
1. Inimest ja loodust arvestav elukeskkond	Ühisveevärgi ja kanalisatsiooniga liitumisvõimalust kasutanud elanike osakaal	2022: liitunud vähemalt 80% liitumisvõimalus tega elanikest "baastase"	2035: vähemalt 95% "edasijõudnud"	minuomavalitsus.ee
1. Inimest ja loodust arvestav elukeskkond	Mustkattega (tolmuvaba) kattega kohalike teede osatähtsus (%)	2023: 12,3%	2035: 17%	Teeregister
1. Inimest ja loodust arvestav elukeskkond	Jalg- või kergliiklusteede rajamise suutlikkus		juurde rajatud või parendatud 3 km aastaks 2027	
1. Inimest ja loodust arvestav elukeskkond	Osakaal munitsipaalomandis hoonetest, mis on vähemalt C-klassi energiamärgisega	2022: vähemalt 35% "edasijõudnud"	2035: vähemalt 50% "eeskujulik"	minuomavalitsus.ee
1. Inimest ja loodust arvestav elukeskkond	Jäätmeliigid, mida korraldatud jäätmeveoga kogutakse	2022: segaolmejäätmed ja paber ning papp	2035: segaolme, paber- bio-, pakend- ning suurjäätmed "edasijõudnud"	minuomavalitsus.ee
2. Enesearengut võimaldav ja kaasav haridus ning noorsootöö	Noorte osalus spordiklubides ja -ringides	2022: vähemalt 10 organiseerunud harrastajat 100 noor kohta	2035: vähemalt 30 harrastajat	minuomavalitsus.ee
2. Enesearengut võimaldav ja kaasav haridus ning noorsootöö	Rahulolu alushariduse, põhihariduse ja noorsootöoga	2022: alushariduses "kriteerium täitmata", põhihariduses "edasijõudnud", noorsootöös "eeskujulik"	2035: kõikides haridusastmetes vähemalt "edasijõudnud"	minuomavalitsus.ee, riiklik rahulolu- ja koolikeskkonna küsitlus
3. Elanike turvalisust ning vajadusi ja heaolu toetav keskkond	Eluhoonetulekahjud	2022: alla 5,4 eluhoonetulekahju 10 000 elaniku kohta "edasijõudnud"	2035: alla 3 "eeskujulik"	minuomavalitsus.ee

3. Elanike turvalisust ning vajadusi ja heaolu toetav keskkond	Kriisideks valmisolek – osakaal elanikest, kellele on tagatud evakuatsioonikohad	2022: evakuatsiooni kohad on tagatud 2% elanikest „baastase“	2022: hoida vähemalt sama taset	minuomavalitsus.ee
4. Piirkonna eripärasid väärtustav kultuuriruum	Elanike osalus rahvakultuuri-kollektiivides	2022: vähemalt 70 harrastajat 1000 el kohta "eeskujulik"	2035: hoida sama taset	minuomavalitsus.ee
4. Piirkonna eripärasid väärtustav kultuuriruum	Elanike rahulolu kultuurilise vaba aja veetmise võimalustega	2022: vähemalt hinne 50 „baastase“	2035: vähemalt hinne 65 „edasijõudnud“	minuomavalitsus.ee
5. Elujõuline ja arenev ettevõtlus	Majanduslikult aktiivsete ettevõtete suhtarv	2022: majanduslikult aktiivsete ettevõtete 3a keskmine arv elaniku kohta on kasvanud „edasijõudnud“	2035: hoida sama taset	minuomavalitsus.ee
5. Elujõuline ja arenev ettevõtlus	Ettevõtlikud koolid omavalitsuses - kas omavalitsuse alus-põhi ja/või keskkharidust osutavates asutustes on kasutusel Ettevõtliku kooli põhimõtted	2022: Vähemalt üks omavalitsuse haridusasutus on märgisega „Ettevõtlik kool“ „baastase“	2035: Vähemalt 30% omavalitsuse haridusasutusi on märgisega „Ettevõtlik kool“ „edasijõudnud“	minuomavalitsus.ee
6. Horisontaalsed eesmärgid ja tegevused	Rahulolu omavalitsuse juhtimisega	2022: rahuloluindeksi skoor 70,6	2035: rahuloluindeksi skoor vähemalt 75,0	minuomavalitsus.ee

Arengukava lisad

Lisa 1 Rápina valla hetkeolukord

Lisa 2 Rápina valla arengukava tegevuskava aastateks 2025-2028

Lisa 3 Rápina valla eelarvestrateegia 2025-2028

Lisa 4 Rápina valla arengukava elanike küsitluse kokkuvõte